

naar den voet van de bladzijde: dit is de juiste plek (*the exact spot*) waar de oude Keizer zijn kanselier gekust heeft . . . .

Den avond van het vertrek is Wilhelm met een van zijn zoontjes naar Friedrichsruh geweest. De historie meldt niet of ook toen weer de *exact spot* geliefkoosd werd. Het was de apotheose van wat de *Temps* spottend noemt: *les adieux de Kiel*. En het blad wijst er op hoe dikwijls er gelachen is om den zwier waarmee de Franschen hun historische gebeurtenissen wisten aan te kleeden en hoe zelfs *les adieux de Fontainebleau* niet heilig gehouden zijn.

Nog scherper was de *Times*, al kwam dan ook prins Heinrich nog een laatsten kus halen bij zijn grootmoeder Victoria. En ook de Duitsche pers is van des Keizers woorden niet gediend. De liberale bladen lachen erom en de orthodoxe zijn, geen wonder waarlijk, geërgerd. Het Vaticaan is boos.

Dit alles neemt niet weg dat de actie zelf — ontdaan van den tooneelopschik — in het Duitsche rijk nog al populair is. Men is blij dat er eindelijk eens gehandeld wordt; dat de vloot eens dienst kan doen en dat de Duitsche macht zich ook eens in het verre Oosten kan toonen. Van den Japansch-Chineeschen oorlog heeft Frankrijk eenig en Rusland veel voordeel getrokken; Duitschland tot nog toe niets. En aangezien de groote mogendheden er nu eenmaal op uit zijn uit het vechten van anderen altijd zooveel mogelijk profijt voor zich te halen, meent men in Duitschland dat ook het Rijk wel eens een beurt mocht krijgen. Van Turkije heeft het ook al niet veel gehaald; niet eens de oorlogsbestellingen worden uitgevoerd, die Duitschland al beet meende te hebben, toen Rusland tusschenbeide kwam en zijn hand ophield om eerst het restant van de krijgsschatting te ontvangen, dat de Sultan al bijna twintig jaar schuldig is.

Ja Rusland, dat zit den kruisvarenden Duitschers in den weg. Weer zoo stil, en van zelf sprekend, alsof er maar een rijpe appel van een boom viel, is het met een deel van zijn vloot de Chineesche haven Port Arthur — welbekend uit den oorlog met Japan — binnengeschoven, nadat het van de Chineesche regeering goedmoedig verlof gevraagd en verkregen had om daar te mogen overwinteren. Het werd bekend op den dag dat prins Heinrich met het eskader uitvoer! Er is natuurlijk verzekerd dat er geen sprake is van veroveringszucht of van blijvende bezetting. Maar intusschen zit Rusland er toch veilig en wel en heeft natuurlijk het prachtigste voorwendsel om er te blijven in het verschiet, als Duitschland later weigert Kiao-tsjou of een andere Chineesche haven welke het bezet heeft, te verlaten.

De *Times* heeft al leukweg opgemerkt dat het in de gegeven omstandigheden tijd werd voor Engeland om Sjanghai te bezetten, waarop het stellig meerdere aanspraken heeft dan eenig land op eenige Chineesche haven.

Voor Japan is deze algemeene belangstelling in het Chineesche Rijk — het begin van een verdeeling wellicht? — een hard gelag. Onder de voorwaarden van den vrede van 1895 kwam de afstand van het schiereiland Liautong en de blijvende bezetting, ten minste tot de krijgsschatting betaald was, van de versterkte haven Port Arthur voor. De Europeesche mogendheden hebben toen in haastige ongerustheid de koppen bij elkaar gestoken en den overwin-